

Raadsvoorstel

Onderwerp Voorbereidingsbesluit geitenhouderijen 2022
Steller/telnr. Jesse van der Laan/ 0611043566 Bijlagen 1

Registratienummer 164021-2022
Classificatie Openbaar Geheim Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder Jongman

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: Maand Q2 Jaar 2022
Raad LTA nee: Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. een bestemmingsplan voor te bereiden voor het gebied, dat als besluitgebied is aangegeven op de bij dit besluit behorende verbeelding, digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.VB044Geitenhouder-vg01 met gebruikmaking van een ondergrond ontleend aan de Basisregistratie Grootchalige Topografie van 12 januari 2022 (voorbereidingsbesluit Geitenhouderijen 2022);
- II. te bepalen dat in het werkingsgebied waarvoor het voorbereidingsbesluit van kracht is, de aanhoudingsplicht als bedoeld in artikel 3.3., eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht uitsluitend geldt voor:
 - nieuwvestiging van geitenhouderijen, al dan niet als neventak bij een agrarisch bedrijf;
 - het omschakelen van een bestaand agrarisch bedrijf naar een geitenhouderij;
 - uitbreiding van een bestaande geitenhouderij door het aantal te houden geiten met één of meer uit te breiden;

Samenvatting

Onderzoek rondom geitenhouderijen heeft uitgewezen dat mensen die in de buurt wonen van deze bedrijven, een grotere kans hebben op longontsteking. Vervolgonderzoek van de GGD zou moeten uitwijzen waardoor geitenbedrijven een risico vormen voor de gezondheid van omwonenden en welke maatregelen zinvol zijn. De Raad heeft daarom in afwachting van de onderzoeksresultaten, dat eind 2022 werd verwacht, een voorbereidingsbesluit geitenhouderijen vastgesteld die geldend is van 10 juni 2021 tot 10 juni 2022. Echter, de onderzoeksresultaten zijn vertraagd en worden naar verwachting in 2024 gepubliceerd. Om het huidige voorzorgsbeleid consistent voort te zetten is daarom een nieuw voorbereidingsbesluit nodig die ingaat op 10 juni 2022 en door de intrede van Omgevingswet (1 januari 2023) is deze tot 1 juli 2024 van kracht. Tot 1 juli 2024 is er vervolgens de tijd om, afhankelijk van de onderzoeksresultaten, een eventuele wijziging van het omgevingsplan vast te leggen.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

III. te bepalen dat in het werkingsgebied waarvoor het voorbereidingsbesluit van kracht is, de aanhoudingsplicht als bedoeld in artikel 3.3., eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht niet geldt voor :

- geitenhouderijen met minder dan 10 geiten per inrichting;
- het oprichten van nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen of het aanwenden van bestaande bedrijfsgebouwen of het uitbreiden van bestaande gebouwen die leidt tot een grotere stalvloeroppervlakte dan de bestaande stalvloeroppervlakte, indien het vergroten van de stalvloeroppervlakte noodzakelijk is om tegemoet te komen aan aangescherpte wettelijke eisen op het gebied van milieu en/of ertoe strekt om het welzijn van de geiten te vergroten door de netto voor het dier beschikbare leefruimte te vergroten, mits het aantal te houden dieren zoals is vergund niet toeneemt;
- de uitbreiding van een bestaande geitenhouderij door het aantal te houden geiten met één of meer uit te breiden, mits:
 - a. er sprake is van een aantoonbare verbeterde milieusituatie, en
 - b. in voldoende mate is gebleken dat gezondheidsrisico's voor de gezondheid van personen die verblijven in nabij gelegen functies zijn uit te sluiten; de afstand van de geitenhouderij tot gevoelige functies wordt daarbij betrokken en er wordt advies gevraagd van de GGD of een andere onafhankelijke deskundige;

IV. dit voorbereidingsbesluit in werking te laten treden op 10 juni 2022;

V. dit voorbereidingsbesluit overeenkomstig artikel 3.7 lid 7 Wro te publiceren in het Gemeenteblad, de huis aan huisbladen en op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Aanleiding en doel

In juni 2021 heeft de raad het voorbereidingbesluit geitenhouderijen vastgesteld die geldend is van 10 juni 2021 tot 10 juni 2022. Reden hiervoor was dat onderzoek rondom geitenhouderijen heeft uitgewezen dat mensen die in de buurt wonen van deze bedrijven een grotere kans hebben op longontsteking. Het is nog onduidelijk waardoor het verband tussen geitenhouderijen en een verhoogde kans op longontsteking kan worden verklaard. Effectieve maatregelen bij geitenhouderijen zijn daarom op dit moment niet bekend. Verder onderzoek door de GGD moet uitwijzen waardoor geitenhouderijen een risico vormen voor de gezondheid van omwonenden en welke maatregelen zinvol zijn.

In afwachting van dit onderzoek is medio 2021 door de Raad op grond van het voorzorgsbeginsel bewust gekozen voor een voorbereidingsbesluit en niet voor een meer direct en ingrijpend verbod op het uitbreiden of oprichten van een geitenhouderij in een nieuw (facet)bestemmingsplan (zoals begrijpelijkerwijs in een aantal landelijke gemeenten in de provincie Groningen, namelijk Het Hogeland, Westerkwartier en Westervolde, wel gedaan is). Een voorbereidingsbesluit is namelijk een snelle, effectieve en proportionele manier om vergunningaanvragen voor een uitbreiding of nieuwe geitenhouderijen aan te houden totdat de onderzoeksresultaten binnen zijn. Vervolgens kan alsnog besloten worden of een (facet)bestemmingsplan al dan niet noodzakelijk is.

Echter, ten tijde van vaststelling werden de definitieve onderzoeksresultaten eind 2022 verwacht maar die zijn tussentijds uitgesteld en worden nu naar verwachting in 2024 door de GGD gepubliceerd. Omdat het nu nog van kracht zijnde voorbereidingsbesluit op 10 juni 2022 afloopt en deze niet automatisch verlengd kan worden, is omwille van de voortzetting van het voorzorgsbeleid de vaststelling van een nieuw voorbereidingsbesluit (met dezelfde strekking) aangewezen om wederom nieuwe vergunningaanvragen voor uitbreidingen en nieuwe geitenhouderijen aan te kunnen houden.

Onder de huidige wetgeving is het nieuwe voorbereidingsbesluit in principe weer een jaar geldend tot 10 juni 2023. Echter, met de uitgestelde intrede van de Omgevingswet op 1 januari 2023 valt het voorbereidingsbesluit onder het overgangsrecht en is deze vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet 1 jaar en 6 maanden geldend. Dit betekent dat het voorbereidingsbesluit naar alle waarschijnlijkheid tot 1 juli 2024 van kracht is en de onderzoeksresultaten afgewacht kunnen worden. In tussentijd kan een wijziging van het omgevingsplan in gang worden gezet die voor 1 juli 2024 vastgesteld moet worden om onder de bescherming van het voorbereidingsbesluit te kunnen vallen.

Kader

Artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening

Argumenten en afwegingen

Bestemmingsplan/beheersverordening

Op grond van de geldende bestemmingsplannen / beheersverordeningen wordt bij recht de mogelijkheid geboden voor nieuwvestiging van een geitenhouderij. Dit betekent dat binnen een bestemming 'Agrarisch -Bedrijf' zich zondermeer een geitenhouderij mag vestigen of uitbreiden. Voor elk ander perceel is voor de vestiging van een geitenhouderij een weigeringsgrond op basis van het bestemmingsplan/beheersverordening aanwezig.

Gering aantal geiten binnen gemeente

Hierbij moet worden opgemerkt dat er op dit moment 6 geitenhouderijen aanwezig zijn binnen onze gemeente. Er zijn verspreid over deze inrichtingen 177 geiten aanwezig. Het totaal in de provincie Groningen staat op 152 bedrijven en 11.197 geiten terwijl er landelijk 3187 bedrijven actief zijn met gezamenlijk 643.364 geiten. (Deze cijfers zijn gebaseerd op CBS 2021).

Rol provincie Groningen

In de meeste provincies heeft de provincie de taak op zich genomen om een voorbereidingsbesluit te nemen. De provincie Groningen heeft echter besloten dit niet te doen. Uit informatie van de provincie Groningen bleek dat de Provinciale Omgevingsverordening in veel andere provincies die een geitenstop hebben ingesteld niet voldoende aanknopingspunten voor gemeentes bood om het zelf te doen. In de provincie Groningen is dat wel het geval. Gezien de omvang van de sector in de provincie heeft de provincie Groningen het standpunt ingenomen zelf geen voorbereidingsbesluit te nemen maar de afweging aan de afzonderlijke gemeentes te laten. De provincie Groningen houdt de ontwikkelingen in de sector provinciebreed wel in de gaten. De provincie is op verzoek in maart 2022 geïnformeerd over de stand van zaken in de gemeente Groningen,

Onderzoeken

Onderzoek rondom geitenhouderijen heeft uitgewezen dat mensen die in de buurt wonen van deze bedrijven, een grotere kans hebben op longontsteking. Dat blijkt uit de volgende onderzoeken:

- Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartsenpraktijken 2014 – 2016 (publicatiedatum 08/10/2018);
- Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen; actualisering van gegevens uit huisartsenpraktijken 2017 – 2019 (publicatiedatum 23/11/2021);
- Veehouderij en gezondheid omwonenden III: longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht (publicatiedatum 24/04/2020).

Het onderzoek naar het verband tussen veehouderijen en gezondheid van 8 oktober 2018 en het recente herbevestigde vervolg daarop van 23 november 2021 is alleen in Noord-Brabant en Noord-Limburg uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn niet direct toepasbaar in onze gemeente. Wij hebben namelijk te maken met lagere bedrijfs- en dieraantallen, lagere dichtheid van de (intensieve) veehouderijsector en een lagere bevolkingsdichtheid.

Het was dus nog onbekend of longontsteking ook vaker voorkomt rond geitenhouderijen in andere Nederlandse provincies. Daarom is besloten het onderzoek uit te breiden naar een gebied dat delen van de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel omvat. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking in een straal van 2 kilometer rondom geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek.

Uit het onderzoek in delen van de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel concluderen de onderzoekers dat de associatie tussen wonen in de nabijheid van een geitenhouderij en longontsteking ook geldt voor andere Nederlandse provincies met geitenhouderijen. Dit onderzoek is aanleiding geweest om het eerste voorbereidingsbesluit in 2021 vast te stellen. Het is nog steeds onduidelijk wat de oorzaak is van het verhoogde risico. Verder onderzoek is daarom noodzakelijk. De resultaten van het onderzoek naar de oorzaken van longontsteking rond geitenhouderijen zouden eind 2022 worden gepubliceerd maar dat is nu uitgesteld naar 2024. Daarom is nu een tweede voorbereidingsbesluit nodig.

NB: Uit onderzoek van het CBS (november 2020) blijkt dat het aantal melkgeiten in Nederland in 2020 met 4% is gestegen. In de laatste twee decennia is het aantal melkgeiten bijna vervijfvoudigd. Aangezien in veel provincies wel een verbod op nieuwvestiging en uitbreiding geldt voorkomen we met dit voorbereidingsbesluit voorlopig dat de groei van deze sector (en de mogelijk verhoogde kans op longontsteking) naar Groningen trekt.

Advies GGD voorzorgsbeginsel

Totdat er meer duidelijkheid is over de oorzaak van de longontsteking en een integrale aanpak, adviseert de GGD het voorzorgsbeginsel toe te passen en terughoudend te zijn met uitbreiding of nieuwvestiging van geitenhouderijen in de buurt van gevoelige bestemmingen (zoals woningen, kinderdagverblijven en scholen). Naar aanleiding van het

herbevestigende onderzoek met publicatiedatum 23/11/2021 heeft de GGD aangegeven aan dit voorzorgsbeginsel te blijven vasthouden.

Beleid andere gemeenten provincie Groningen

Een aantal andere gemeenten in de provincie hebben inmiddels ook maatregelen genomen. De gemeenten Westerkwartier, Westerwolde en Het Hogeland hebben derhalve gekozen voor het vastleggen/beperken in een bestemmingsplan. Een overzicht van de provincie Groningen van het aantal aangevraagde gebiedsvergunningen op grond Wet natuurbescherming van de afgelopen jaren laat zien dat geitenhouderijen zich hier primair willen vestigen. Neemt niet weg dat dit kan verschuiven naar de gemeente Groningen waardoor een voorbereidingsbesluit op zijn plaats is.

Beperking aantal geiten en Activiteitenbesluit

Het voorbereidingsbesluit is niet van toepassing op het houden van minder dan 10 geiten. Deze ondergrens sluit aan bij de meldplicht op basis van het Activiteitenbesluit bij 10 geiten of meer.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Een voorbereidingsbesluit is geen besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daarom kan hiertegen geen bezwaar en beroep worden ingesteld. Het voorbereidingsbesluit staat daarom op de negatieve lijst van de Awb op basis van artikel 8:5., lid 1 Awb. Met dit nieuwe voorbereidingsbesluit wordt het voorzorgsbeleid van het nu geldende voorbereidingsbesluit voortgezet.

Financiële consequenties

Het vaststellen van een voorbereidingsbesluit is op zich geen planschadeveroorzakend besluit. Het aanhouden van een aanvraag om omgevingvergunning kan wel een basis zijn voor het claimen van planschade. Ook het besluit tot het vaststellen van een facetbestemmingsplan c.q. facetbeheersverordening is een basis voor het claimen van planschade. De wijze waarop het risico op planschade geminimaliseerd kan worden zal nader moeten worden uitgezocht.

Overige consequenties

Het nemen van een voorbereidingsbesluit heeft geen gevolgen voor reeds verleende omgevingsvergunningen voor geitenhouderijen. Om te voorkomen dat in de toekomst medewerking moet worden verleend aan een aanvraag om omgevingsvergunning voor een nieuwvestiging/uitbreiding van een geitenhouderij wordt voorgesteld om een voorbereidingsbesluit te nemen.

Onder het huidige voorbereidingsbesluit is tot op heden geen omgevingsvergunning aangehouden. Het is onwaarschijnlijk maar op zichzelf wel mogelijk dat er in de periode tot 10 juni 2022 nog een omgevingsvergunning voor een geitenhouderij wordt aangevraagd. Deze aanvraag kan niet automatisch meegenomen worden onder dit nieuwe voorbereidingsbesluit maar zal getoetst moeten worden aan het huidige bestemmingsplan.

Vervolg

De inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit zal plaatsvinden op 10 juni 2022.

Op grond van artikel 3.7 lid 7 Wro moet het voorbereidingsbesluit gepubliceerd worden in de Staatscourant, de huis aan huisbladen en op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Op dit moment lopen er nog onderzoeken naar de oorzaak van het verhoogde risico op longontsteking en valt niet met zekerheid te zeggen of aanvullende maatregelen voor de geitenhouderijsector dit risico verlagen. Afhankelijk van de uitkomsten van de lopende onderzoeken zal in 2024 een afweging worden gemaakt of het noodzakelijk is om een wijziging van het omgevingsplan te maken.

Lange Termijn Agenda

Q2 2022

**Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,**

**loco-burgemeester,
Isabelle Diks**

**secretaris,
Christien Bronda**

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.